

HANDLINGSPLAN FOR FISKEPLEJEN 2006

Fiskeplejens formål og indhold

Formål Fiskeplejen har til formål at fremme den naturlige reproduktion af fiskebestandene (§ 61 i fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 828 af 31. juli 2004). Indsatsen omfatter udsætning af fiskeyngel, sættefisk og forbedring af fiskenes leveforhold (biotopforbedringer) samt foranstaltninger og forskning, der i øvrigt har betydning for den naturlige reproduktion, vækst mv. af fiskebestandene. Midlerne anvendes endvidere til administration og information om Fiskeplejen og om lystfisker- og fritidsfiskertegnsordningen. Det er desuden muligt at anvende midlerne til kontrol med overholdelse af reglerne for lystfisker- og fritidsfiskertegn.

Med henblik på at fremme den naturlige reproduktion af fiskebestandene indeholder Handlingsplanen for Fiskepleje 2006 projekter vedrørende udsætning af fisk, vandløbsrestaurering samt målrettede og konkrete forskningsprojekter, som medvirker til at fremme mulighederne for fiskeri og forbedre fiskenes gydeforhold og opvækstmuligheder.

Indsatsen i fiskeplejen har udviklet sig løbende i takt med samfundets ændringer i natursyn. Begreber som bærekapacitet (dvs. hvor mange fisk kan der være på en given lokalitet), autenticitet (hvilke fiskearter er oprindeligt hjemmehørende i det pågældende område) og forsigtighedsprincippet (dvs. at udsætninger suspenderes pga. usikkerhed omkring de miljømæssige effekter) er vigtige værktøjer for at undgå at fiskeudsætninger medfører varige skader på naturen og de vilde fiskebestande. Det er således af stor betydning for den samlede fiskepleje, at indsatsen ikke må gribe utilsigtet ind over for naturen og de vilde bestande.

Aktiviteterne De ansvarlige for fiskeplejen har siden starten i 1987 i stigende grad været opmærksom på disse krav. Det vidensgrundlag, der er nødvendigt for fiskeplejen sikres løbende gennem forskningsaktiviteter. Fiskeplejens opfattelse og praktiske gennemførelse af udsætninger er i overensstemmelse med forsigtighedsprincippet, således at der ikke foretages udsætninger, der risikerer at resultere i utilsigtede forandringer i det naturlige miljø.

Fiskeplejens anvendelse af forsigtighedsprincippet er således i fuld overensstemmelse med målsætningen om mangfoldighed og naturbeskyttelse som opfølgning på Biodiversitetskonventionen. Forskning og overvågning er afgørende for arbejdet med at bevare og beskytte naturen.

I planlægningen for 2005-2007 er det forudset, at der anvendes flere midler til restaurering af vandløb end hidtil.

Rådgivning Rådgivning omkring fiskeplejen sker i Udvalget for Rekreativt Fiskeri, Ferskvandsfiskeri og Fiskepleje – det såkaldte § 7-udvalg. Udvalget er bredt sammensat af ”brugere”, dvs. lystfiskere, fritidsfiskere, bierhvervsfiskere og erhvervsfiskere. Desuden er Amtsrådsforeningen, Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Landbrug repræsenteret samt de myndigheder, der er ansvarlige for fiskeri og natur- og miljøforhold, dvs. Miljøministeriet v/Skov- og Naturstyrelsen og Fødevareministeriet. Udvalget rådgiver om anvendelse af fiskeplejemidlerne. Desuden drøftes, hvorledes hensynet til sunde fiskebestande varetages bredt i de øvrige dispositioner, der gennemføres i henhold til fiskeriloven. Herudover formuleres der ønsker til relevante miljøforanstaltninger mv.

Der er en bred erkendelse af, at fiskeplejens formål – at fremme den naturlige reproduktion af fiskebestandene – ikke kan opnås alene ved udsætninger af fisk, hvorfor den fremtidige fiskepleje i høj grad må baseres på andre aktiviteter end alene udsætninger.

§ 7-udvalget bestræber sig på, via sin brede sammensætning at være med til at formulere forventningerne til andre aktiviteter i samfundet, som berører fiskebestandene på samme måde, som samfundet i øvrigt har forventninger til fiskeplejen.

Handlingsplanen for Fiskeplejen 2006 beskriver, hvilke midler der afsættes til bestandsophjælpning, tilskud til biotopforbedring (vandløbsforbedring), monitorering (undersøgelser i forbindelse hermed), rådgivning, forskning og administration.

Perspektiver

Flerårige Handlingsplaner Fiskeplejen var indtil 2002 hovedsageligt baseret på 1-årige Handlingsplaner. På baggrund af drøftelser i § 7-udvalget valgte man herefter fremover at arbejde med flerårige programmer inden for hele fiskeplejens aktivitetsområde.

Bilag 11 viser Fiskeplejens samlede aktivitetsramme for en 3-årig periode 2005-2007. De prioriterede forskningsaktiviteter iværksættes løbende, og for de enkelte år er der balance mellem bestandsophjælpning, forskning og rådgivning. Kun de aktiviteter, der iværksættes i 2006, er beskrevet i detaljer i nærværende plan.

På grund af usikkerheden i indtægtsforventningerne og på grund af sandsynligheden for nye ønsker og erfaringer må visse årlige revisioner af aktivitetsrammen forudses for perioden 2006-2007.

Det økonomiske grundlag og baggrund

Selv- Fiskeplejeordningen er selvfinansieret via indtægterne fra lystfisker- og

finansieret fritidsfiskertegnene. I medfør af tidligere beslutning reduceres budgettet med 400.000 kr. årligt med baggrund i det arbejde, som Fiskeridirektoratet udfører for Fiskeplejen. I Handlingsplanen benævnes denne aktivitet budgetreduktion.

I 2006 forventes indtægterne fra lystfisker- og fritidsfiskertegn at beløbe sig til ca. 33,1 mio. kr. Hertil kommer overførte, dvs. udisponerede midler fra 2005 på ca. 3,6 mio. kr. Det maksimale økonomiske grundlag for aktiviteterne i 2006 bliver således i alt ca. 36,7 mio. kr.

Indtægter Tabellen nedenfor viser udviklingen fra 2005 – 2006 i det økonomiske grundlag. Det skal bemærkes, at tallene er baseret på finanslovstal.

Indtægt i mio. kr.:	2005	2006
Lystfiskertegn	24,7	24,7
Fritidsfiskertegn	8,4	8,4
Overførte midler	5,4	3,6
Finanslovsmidler i alt :	38,5	36,7

Tallene er baseret på oplysninger fra bilag 2.

Budgetterne indeholdt i nærværende Handlingsplan er baseret på en forventning om, at de endelige indtægter i 2005 og 2006 svarer til ovenstående tal.

Aktiviteter i 2006

Nye projekter Med baggrund i forslag fra bl.a. § 7-udvalget gennemføres der i perioden 2005-2007 en række nye forsknings- og undersøgelsesaktiviteter, ligesom en række nuværende aktiviteter fortsættes. I nærværende handlingsplan er kun medtaget projektbeskrivelser af de projekter, der iværksættes/fortsættes i 2006. Afhængig af størrelsen af overførte midler, vil der desuden i 2006 kunne iværksættes et projekt, som samler den tilgængelige viden om multer.

Vandløbsrestaurering Vandløbsrestaureringen har til formål at etablere eller forbedre vandrefiskenes passagemuligheder og gydeforhold i mindre vandssystemer, således at den naturlige reproduktion forbedres.

Der afsættes 2,5 mio. kr. under Fiskeplejen som tilskud til amters og kommuners vandløbsrestaureringsaktiviteter i 2006. Midlerne er på samme niveau som i 2005, hvor beløbet blev forøget med 500.000 kr. i forhold til 2004. Hvis det skønnes behov herfor, vil der i 2006 kunne anvendes op til 200.000 kr. yderligere, dvs. ud over de 2,5 mio. kr., til disse vandløbsrestaureringsaktiviteter.

Derudover afsættes 260.000 kr. til mindre restaureringsprojekter, der

gennemføres med indsats fra lokale fiskeriforeninger. Tilskud til disse mindre projekter skal alene dække materialer.

Med baggrund i drøftelse i det rådgivende § 7-udvalg vil der desuden fortsat være åbenhed overfor, at midler afsat til bestandsophjælpning i enkelte vandløbssystemer i løbet af året vil kunne konverteres til vandløbsrestaurering.

For at sikre en så bred ansøgningskreds som muligt, er det besluttet, at invitationer til amter og kommuner udsendes senest 15. februar.

Fiskeplejekonsulent Fiskeplejekonsulent-ordningen, der har til formål at yde rådgivning inden for hele det rekreative fiskeris område, videreføres i sin nuværende form.

Fiskeplejehåndbog Danmarks Fiskeriundersøgelser har etableret en internetbaseret "Håndbog i Fiskepleje". Håndbogen opdateres løbende med den nyeste viden inden for fiskeplejerelevante emner. Adressen er www.fiskepleje.dk.

Ferskvandsområdet

Udsætninger Den hidtidige Fiskeplejeindsats på ferskvandsområdet er gennemgået og videreføres i sin nuværende form, hvor bl.a. alle udsætningsplaner opfyldes fuldt ud, hvad angår yngel, ½-års, 1-års og mundingsfisk.

Dambrugsfisk Anvendelsen af domesticerede ørred (dambrugsfisk) er udfaset, dvs. at fra 2006 skal alt udsætningsmateriale være baseret på afkom af vildfisk.

Budget Nedenstående tabel viser det samlede aktivitetsbudget for ferskvandsområdet i 2005 og 2006.

<u>Aktivitet</u>	2005	2006
Bestandsophjælpning	10,3	10,2
Projekter	5,0	3,6
Ørred og Laks i alt:	15,4	13,8
Bestandsophjælpning	2,1	2,2
Projekter	3,2	3,8
Søer i alt:	5,3	6,0
Vandløbsrestaurering:	2,7	2,7
Samlet indsats:	23,5	22,6

Tallene er baseret på oplysninger fra bilag 3.

Bestandsophjælpning:

Laksefisk Udsætningsaktiviteterne for ørred fortsættes i 2006 i deres nuværende form. Priserne på udsætningsmaterialet (ørred) er forøget lidt i forhold til 2005 i takt

med den almindelige prisudvikling.

Udsætninger ifølge udsætningsplanerne (yngel, ½-års, 1-års, og munding) opfyldes. Ligeledes fortsættes de ekstra mundingsudsætninger ved Sjælland, Fyn og i Århus-bugten med uændret økonomisk omfang.

Anbefalingerne vedrørende udsætninger af laksefisk opfyldes fortsat som foreskrevet i den reviderede Laksehandlingsplan (FFI 1999 (1998)).

Søer

Bestandsophjælpningen i søerne (inkl. ål og gedder i saltvand) fortsætter i det nuværende økonomiske omfang. De største ressourcer anvendes på udsætning af gedder, ørred, ål, krebs og sandart, nævnt efter økonomisk prioritet. Produktionen af geddeyngel er fortsat stabil, og over 75 % af disse udsætninger foretages på Sjælland. Der foretages fortsat bestandsophjælpning i søer ned til 3 ha. Udsætning af gedder i saltvand (Sydsjælland) fortsættes i det hidtidige omfang (ca. 200.000 kr.).

Åleudsætningerne i søer og vandløb fortsætter i nuværende omfang, dvs. at der fortsat foretages både fuldt finansierede åleudsætninger i søer og vandløb, og der ydes krone - krone tilskud til udsætninger i søer, hvor der primært er erhvervsinteresser (ca. 160.000 kr.). Udsætningerne forudsætter dog at det lykkes at hjemtage glasål i tilstrækkeligt omfang, hvilket har været et problem i både 2004 og 2005.

Vandløbs- restaurering

Som tidligere nævnt afsættes der 2,7 mio. kr. til vandløbsrestaurering i 2006 med det formål at forbedre eller etablere fiskenes passagemuligheder og gydeforhold, fortrinsvis i mindre vandløb over hele landet. Ordningen med en særlig "lystfiskerpulje" fortsættes.

Undersøgelser & forsknings- aktiviteter:

Laksefisk

Igangværende projekter:

- Revision af udsætningsplaner for vandløbene fortsættes med den hidtidige ressource. Dvs. at den enkelte plan revideres med 6-7 års intervaller
- Afrapporteringen af de hidtidige mærkningsforsøg fortsættes
- Effekten af habitatsforbedringer evalueres
- Effekten af mundingsudsætningerne i Kolding Å vurderes fortsat
- Undersøgelserne af postsmoltens (ørred) adfærd og dødelighed fortsættes
- Karakteristika ved havørredopgangen i Hadsten Lilleå vurderes fortsat i samarbejde med lokale sportsfiskere
- Genetiske undersøgelser i forbindelse med bestandsophjælpningen af vestjyske laksebestande fortsættes.
- Årlig overvågning af et antal ørredbestande fordelt i hele landet

- Effekten af lakseudsætningerne i Skjern Å afrapporteres og udsætningslaks i Storåen mærkes med henblik på undersøgelse i 2007.
- Projektet med fokus på laksefiskenes vandløbshabitater og effekten af vandløbsvedligeholdelse fortsættes.
- Der foretages sammenligning i overlevelsen mellem vildfisk og opdrættede 1. generations afkom af vildfisk
- En langtidsundersøgelse af genflow fra udsatte laksefisk til vilde laksefiskebestande fortsættes.

Detaljeret aktivitetsbudget for disse aktiviteter fremgår af bilag 7.

Søer

Igangværende projekter:

- Udviklingen i fiskebestanden i restaurerede søer følges.
- Der iværksættes flere undersøgelser med henblik på at følge geddebestandens udvikling i nyetablerede vandløbsnære søer (VMPII-projekter).

Undersøgelsen af sæsonmigrationen hos cyprinide fisk fortsættes.

- Projektet der fokuserer på betydningen af de fysiske og biologiske forhold, ex. sigtbarhed på de forskellige rovfiskebestande fortsættes.
- Der fokuseres på en aktiv forvaltning af fiskebestanden i menneskepåvirkede søer
- En undersøgelse af den populationsgenetiske baggrund for gedder, der anvendes som udsætningsmateriale i søer og brakvand fortsættes.

Detaljeret aktivitetsbudget for disse aktiviteter fremgår af bilag 9.

Ål

Igangværende projekter:

- Moniteringen af glasålvandringen fortsættes, ligesom undersøgelserne af ålens vækst og overlevelse på lokaliteter i forskellige vandløb og søer fortsætter.
- Undersøgelserne af ålens populationsdynamik i ferskvand og saltvand fortsættes.
- Moniteringen af Anguillicolaens udbredelse fortsættes.

Detaljeret aktivitetsbudget for disse aktiviteter fremgår af bilag 8.

Marin Fiskepleje

Den hidtidige fiskeplejeindsats på havområdet fortsætter med fokus på fladfisk i kystnære områder og med vægt på aspekter som bærekapacitet og miljøfaktorer, og hvordan disse influerer vækst og overlevelse af fladfiskeyngel og ungfisk i forskellige opvækstområder. Der foretages enkelte

udsætninger af pighvar og skrubber på udvalgte lokaliteter. Hvor det er muligt, købes fiskeyngel fra kommercielle anlæg, hvor det tilstræbes at moderfiskene er indhentet på udsætningslokaliteten.

De foreløbige resultater fra forsøgsfiskeri og dykkerundersøgelser i Vejle Fjord, på det område, hvor der er habitat restaureret ved at udlægge sække med muslingeskaller, der er fæstnet sammen 3 og 3, tyder på, at de udlagte strukturer har en positiv påvirkning på både bundlevende dyr og fiskefauna.

Fangst-
registrering   Arbejdet vedrørende fangstregistrering blev i 2005 afløst af en mere stringent fangstregistrering af ”nøgle-fiskere”, dvs. fiskere med hvem, det er aftalt, at der fiskes med bestemte redskaber på en forudbestemt position og at fisketiden og fiskehyppigheden ligeledes er forudbestemt. Dette vil give mere sammenlignelige data. De første års registreringer er foretaget uden større problemer. Der er sat temperaturloggere ud på alle stationer.

Limfjords-
projekt   Den første del af arbejdet med en model over Limfjorden, som beskriver Limfjordens struktur og funktion med fokus på top-prædators indflydelse på systemet er næsten afsluttet. Dette arbejde er udført dels af en seniorforsker med speciale i modellering, dels af en specialestuderende som afslutter sit speciale i begyndelsen af 2006. På denne baggrund og i samarbejde med amterne vil det være muligt at udpege og definere den fremtidige monitorings- og forskningsindsats. På baggrund af dette projekt forventes løbende beskrevet og iværksat projekter i Limfjorden i samarbejde med bl.a. Limfjordsamterne.

Skarv   Arbejdet med Limfjordsmodellen i 2006 udsættes til 2007, primært fordi en nøglemedarbejder på projektet er bortrejst det år. På baggrund heraf flyttes midlerne til projekt 3117 i 2006 til to studier omkring skarvens indflydelse på fiskebestande kystnært. Det ene studium omfatter en ECOPATH model af Ringkøbing Fjord med specielt fokus på skarvens indflydelse på fiskebestande i systemet. Det andet studium omfatter en undersøgelse af, om skarvkoloniens udvikling ved Toft Sø har haft betydning for forekomsten af yngel af især fladfisk ud for kysten. Disse studier er to af en række studier, der er blevet peget på af Arbejdsgruppen vedr. Skarvforvaltning som nødvendig basisviden for arbejdsgruppens arbejde. Resultater vil foreligge inden færdiggørelse af Skarvforvaltningsplanen i 2007. I 2007 vil midler fra projekt 3117 gå tilbage til 3116 for at færdiggøre arbejdet med Limfjordsmodellen.

Et 3-årigt projekt vedr. skrubbe-genetik er påbegyndt i 2003. Resultaterne bruges til at rådgive omkring lokaliteter for skrubbeudsætninger og omkring eventuelle planer med skrubbeomplantninger.

Budget Nedenstående tabel viser det samlede aktivitetsbudget for den marine fiskepleje i 2005 og 2006.

Aktivitet	2005	2006
Bestandsophjælpning	3,6	3,9
Projekter	0,8	0,8
Ål, helt og laks i alt:	4,4	4,7
Køb af fisk	0,8	0,8
Projekter	2,6	2,5
Marine arter i alt:	3,4	3,3
Samlet indsats	7,8	8,0

Tallene er baseret på oplysninger fra bilag 4.

Udsætnings-aktiviteter:

Ål & Helt Der foretages åleudsætninger ved kysten og i vandløbene for i alt ca. 3,0 mio. kr. Projektet er i 2006 øget ekstraordinært, da det ikke var muligt at opfylde udsætningsplanen i 2005 på grund af det vigende marked for glasål.

De senere år har prisen på ål været meget høj. Det er derfor besluttet, at man vil lade omfanget af udsætninger af ål i 2006 være afhængig af, om der kan skaffes udsætningsmateriale til priser, der står i rimeligt forhold til nytteværdien af udsætningerne.

Såfremt der ikke udsættes ål i henhold til planen i 2006, skal der i løbet af 2006 tages stilling til anvendelsen af evt. uforbrugte midler. Der vil ved denne beslutning blive lagt vægt på ønsker og forslag, der kan fremme ålebestanden og fiskerimulighederne i saltvand.

Heltudsætningerne fortsætter i det nuværende omfang i Limfjorden, Nissum Fjord og Ringkøbing Fjord, samt Randers Fjord.

Egentlige marine arter Der foretages enkelte bestandsophjælpende udsætninger. Der afsættes et fast maksimalt beløb til indkøb af pighvar- og skrubbeyngel, der kan indkøbes fra kommercielle anlæg.

Undersøgelser & forskningsaktiviteter:

Igangværende projekter:

- Rådgivning inden for Marin Fiskepleje
- Bestandsophjælpning og administration

- Optimering af fisks overlevelse (fortsættelse af tidligere projekt med fokus på forbedring af udsætningsstrategier)
- Undersøgelse af skarvs prædation på skrubber i Ringkøbing Fjord
- Habitatrestaureringsprojekt i Vejle Fjord (fortsættelse i større skala)
- Fangstregistrering i de indre kystnære farvande (”nøgle-fiskere”)
- Undersøgelse af Toft Sø skarv-kolonien indflydelse på fiskeyngel og ECOPATH model for Ringkøbing Fjord
- Habitat egnethed
- Effekt af åleudsætninger i saltvand. Af hensyn til evalueringen af kystudsætningerne er der også i 2006 afsat ressourcer til at undersøge dette område, idet det kan konstateres, at de officielle ålefangster er stadig faldende til trods for en betydelig udsætningsaktivitet.

Detaljeret aktivitetsbudget for disse aktiviteter fremgår af bilag 10.

Basisdrift af Fiskeplejen

Budget

Det fremskrevne budget for basisdrift af fiskeplejen fremgår af tabellen nedenfor:

Aktivitet	2005	2006
Rådgivning Ferskvand	1,1	1,1
Rådgivning Marin	0,2	0,3
DFU i alt	1,3	1,4
Adm. Registre og udsalg mv.	1,6	1,7
Porto, gebyrer og fremlæg.	1,3	1,4
Øvrige	0,1	0,2
Engangsudgift til nyt Samlet adm.system	1,8	
Fiskeridirektoratet i alt	4,8	3,3
Samlet basisdrift	6,1	4,7

Tallene er baseret på oplysninger fra bilag 5 og 6.

Basisdriftens
omfang

Basisdriften vedrører bl.a. Fiskeridirektoratets betalinger for varer og ydelser i forbindelse med administration og opkrævning af lyst- og fritidsfiskertegn. Aktiviteten er udliciteret og omfatter bl.a. registrering og genudsendelse af girokort til såvel lystfiskertegn som fritidsfiskertegn. Trykning af girokort, genudsendelse, edb-administration, PBS-indbetaling samt diverse PR-tiltag (annoncering mv.) forventes at koste 3,3 mio. kr.

På baggrund af drøftelser i § 7-udvalget omkring indførelse af et supplerende betalingssystem baseret på internettet, er der med virkning fra 1. januar 2005 indført nyt administrativt EDB-system.

Med det nye system er der som hidtil mulighed for giro- og PBS-indbetalinger. Desuden er der som noget nyt mulighed for indbetaling via internettet på: www.fisketegn.dk. Denne mulighed kan benyttes både af den enkelte private indbetaler og af de udsalgssteder, der indgås aftale med. I forhold til tidligere forenkles kravene til kvittering, idet man fremover blot skal kunne oplyse sit fiskerinummer sammen med forevisning af legitimation.

Derudover er rådgivning inden for både ferskvand og saltvand, samt den samlede administrative ressource i forbindelse med DFU's administration af udsætninger mv. henlagt under dette område.